

Na temelju člana _____ Ustava Kantona Središnja Bosna (Službene novine Županije Središnja Bosna, broj: _____) i članka _____ Zakona o prostornom uređenju (Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj _____), kao i odredbama članaka 19, 23, 24. i 35. Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog ureenja (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 63/04 i 50/07), na prijedlog Vlade Kantona Središnja Bosna, Sabor Kantona Središnja Bosna, na ____ sjednici, održanoj _____ godine, donosi:

ODLUKU O PROVOĐENJU

IZMJENA I DOPUNA PROSTORNOG PLANA SREDNJOBOSANSKOG KANTONA 2005-2025.godine

Član 1.

Izmjenama i dopunama Prostornog plana Srednjobosanskog Kantona 2005–2025. (u daljnjem tekstu: Prostorni plan) određena je organizacija te osnovna namjena, korištenje, uređenje i zaštita prostora Srednjobosanskog kantona (u daljnjem tekstu: Kanton), što je dano na kartografskim prikazima kao sastavnim dijelovima Prostornoga plana.

Granice između prostora određenih namjenom, korištenjem i zaštitom, očitavaju se stepenom njihove tačnosti, primjereno mjerilu grafičkih prikaza Prostornoga plana.

Detalnije razgrančienje prostora odredit će se prostornim planovima užih područja i stručnim podlogama u sklopu izdavanja urbanističkih suglasnosti, a prema kriterijima i smjernicama Prostornoga plana, te posebnih propisa.

Član 2.

OBILJEŽJA PROSTORA KANTONA

Prostornim planom određeno je da će se Kanton razvijati kao policentrična regija, s rasporedom naselja prema sadržaju središnjih funkcija koje će se u njima razvijati.

Sistem središnjih naselja i razvojnih središta Kantona:

Prvi nivo	Drugi nivo	Treći nivo	Četvrti nivo	Ostala naselja
Travnik, centar i pol razvoja Kantona	Bugojno	Gornji Vakuf/Uskoplje	Dobretići	Prusac
	Vitez	Donji Vakuf		Turbe
	Jajce	Fojnica		Kruščica
	Novi Travnik	Busovača		
	Kiseljak	Kreševo		

Član 3.

Osnovna namjena i korištenje prostora dati su na kartografskom prikazu ovog Prostornog plana, broj 15., i to:

- Poljoprivredno zemljište
- Šumsko zemljište
- Građevinsko zemljište (Građevinsko zemljište pretežna namjena stanovanje, Poslovno – proizvodne zone – postojeće, Poslovno – proizvodne zone - planirano)
- Vode i vodne površine
- Kamenolomi
- Područja posebne namjene
- Deponije otpada
- Groblje
- Ostala zemljišta

ODNOS PREMA GRAĐEVINAMA ZNAČAJNIM ZA FEDERACIJU BOSNE I HERCEGOVINE

Član 4.

Prostori i građevine značajni za Federaciju Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) utvrđuju se prostorno-planskim dokumentima na federalnoj razini, te drugim posebnim propisima koji će se preuzeti Prostornim planom, ako nisu u suprotnosti sa njegovim konceptom.

Prostornim planom utvrđuju se sljedeći prostori i građevine značajni za Kanton:

Prometne građevine

1. Cestovne građevine:

Brze ceste

- Planirana brza cesta Lašva – Nević Polje, Nević Polje - Jajce
- Planirana trasa brze ceste Turbe – Donji Vakuf – Bugojno – Kupres – Livno – granica Hrvatske

Magistralne ceste

- M5, MELR – Jajce – Donji Vakuf – Turbe – Travnik – Nević Polje – Vitez – Kaonik – Lašva;
- M5, Kaonik - Mostarsko raskršće;
- M16, MELR (Banja Luka) – Jajce i Donji Vakuf – Bugojno – Kupres;
- M16.2, Bugojno – Gornji Vakuf – Prozor i
- M16.4, Nević Polje – Novi Travnik – Bugojno.

Prostornim planom planirana je:

1. Izgradnja obilaznice Bugojna; ostvarivanje stvarne funkcije magistralne ceste sa ciljem izmještanja daljinskog i tranzitnog saobraćaja iz gradskog područja.
2. Izgradnja obilaznice Donjeg Vakufa; ostvarivanje stvarne funkcije magistralne ceste sa ciljem izmještanja daljinskog i tranzitnog saobraćaja iz gradskog područja.

3. Izgradnja obilaznice Viteza; izmještanje postojeće magistralne ceste kroz poslovnu zonu Vitez.
4. Izgradnja obilaznice Travnika; ostvarivanje saobraćajne veze Travnik-brza cesta Nević Polje-Jajce. Bitno je napomenuti da postoji neusklađenost između planirane obilaznice Travnik i brze ceste Nević Polje-Jajce. Neusklađenost se ogleda u tome da predviđena lokacija ukrštaja obilaznice i brze ceste, prema trenutno urađenoj projektnoj dokumentaciji za brzu cestu (Idejni projekat), nije planiran. S toga je neophodno izvršiti usklađivanje planirane obilaznice Travnik i brze ceste Nević Polje-Jajce.
5. Izgradnja obilaznice Kiseljaka; izmještanja daljinskog, tranzitnog i teretnog saobraćaja iz gradskog područja.
6. Izgradnja treće trake Donji Vakuf-Turbe; planinski prevoj Komar.
7. Rekonstrukcija magistralne ceste M5 Kaonik-Mostarsko raskršće; ostvarivanje stvarne funkcije magistralne ceste.
8. Rekonstrukcija magistralne ceste M5 Jajce jug-Donji Vakuf 1; ostvarivanje stvarne funkcije magistralne ceste.

Pored navedenih projekata, u planskom periodu planira se i modernizacija postojećih mostova duž postojećih magistralnih cesta.

U postplanskom periodu planirana je rekonstrukcija magistralne ceste M5 Jajce – Donji Vakuf, a u cilju ostvarivanja stvarne funkcije magistralne ceste.

Regionalne ceste

- R-413, Turbe-Vitovlje-Granica kantona,
- R-413a, Čajdraš- gr kantona-Dolac n/L,
- R-413a, Travnik-Vitovlje,
- R-413b, Gostilj-Jajce,
- R-418b, Prozor – Parsovići,
- R-436, Fojnica-Prokos,Pavlovica,
- R-437, Buturović Polje-gr. kantona-Fojnica,
- R-438, Gromiljak-Fojnica-Prokos-Pavlovica,
- R-439, N.Travnik-G.Vakuf,
- R-440, Stara Bila-Ovnač-Granica kantona,
- R-441, Zenica-gr. kantona-Vitez,
- R-443, Kiseljak – Kreševo,
- R-443, Kreševo-gr. kantona-Tarčin,
- R-443, Visoko-gr. kantona-Kiseljak,
- R-443a, Kreševo-Han Ploča,
- R-481, Donji Vakuf-Prusac-Bugojno.

Prostornim planom propisano je:

- rekonstrukcija i modernizacija regionalne ceste Gromiljak–Fojnica–Gornji Vakuf/Uskoplje–Novi Travnik
- rekonstrukcija i modernizacija regionalne ceste Kiseljak–Kreševo–Tarčin
- rekonstrukcija i modernizacija regionalne ceste Kreševo – Han Ploča
- rekonstrukcija i modernizacija regionalne ceste Turbe – Vitovlje – gr. kantona

2. Zračni promet

- Općinskim planom planirati aerodrom-turističko sletišće u općini Bugojno

Energetske građevine, s pripadajućim objektima i uređajima

3. Elektroenergetske građevine

- Postojeće proizvodne građevine
  - Hidroelektrana Jajce I na rijeci Plivi
  - Hidroelektrana Jajce II na rijeci Vrbas
- Planirane proizvodne građevine
  - TE Bugojno
- Potencijalne proizvodne građevine
- Postojeća i planirana transformatorska i rasklopna postrojenja TS 220/110 kV, TS 110/35 kV
- Postojeći i planirani elektroprijenosni dalekovodi 220 kV i 110 kV

Građevine za transport plina, s pripadajućim objektima, uređajima i postrojenjima

- Izgradnja južne interkonekcije Bosne i Hercegovine i Hrvatske (Zagvozd – Imotski – Posušje – Novi Travnik / Travnik s odvojkom za Mostar)
- Izgradnja gasovoda Brnjaci – Kiseljak – Fojnica
- Proširenje mreže Travnik – Gornji Vakuf Uskoplje - Jajce
- Priključni plinovodi i mjerno-regulacijske stanice za gradove

Vodnogospodarske građevine

4. Vodnogospodarske građevine s pripadajućim objektima i uređajima

- Hidroenergetske građevine
  - Potencijalne hidroenergetske građevine (izradom odgovarajućih studija potrebno je preispitati koncept i ekonomičnost, te alternative ovih postrojenja)
    - HE Karahodže – sliv rijeke Lašve
    - HE Gornji Vakuf-Uskoplje – sliv rijeke Vrbas
    - Akumulacija Toplica – rijeka Lepenica
    - Akumulacija Han Skela – sliv rijeke Vrbas – zaštićeno područje daljnjeg istraživanja
- Građevine vodoopskrbnog sustava
  - Postojeće građevine vodoopskrbnog sustava
  - Planirane građevine
    - Magistralni vodoopskrbni cjevovod Travnik-Vitez-Zenica

Tabela 1 - postojeća i planirana izvorišta

Mjesto	Postojeće izvorište (l/s)	Planirano izvorište (l/s)
Bugojno	Vrelo Kruščica (370)	Vrelo Okošnica (280)
Donji Vakuf	Prusačka vrela (80)	Vrelo Slatine (80)
		Vrelo Semešnice (20)
Gornji Vakuf-Uskoplje	Crno vrelo (37)	Vrelo Lanište (100)
		Vrelo Bistrica (230)
		Vrelo Kozica (100)
Jajce	Plivsko jezero (100)	Plivsko jezero (200)
Travnik	Bašbunar (60)	Plava voda (700)
Novi Travnik	skupina vrela (35)	Plava voda (700)
Vitez	Kruščica (420)	Plava voda (700)
	Kremenik (120)	
Busovača	Duboki potok	Plava voda (700)
	Topalovića potok	
Fojnica	Tocili (70)	
	Požarna (30)	
	Bježanija (23)	
Kreševo	skupina vrela (27)	
Kiseljak	skupina vrela (35)	Fojnica Toplica (akumulacija)

5. Građevine za upravljanje otpadom

- Regionalno kantonalno odlagalište otpada (obaveza utvrđivanja lokacije dogovorom na kantonalnom nivou)
- Međuopćinska odlagališta otpada za skupine općina (obaveza utvrđivanja lokacija na međuopćinskoj razini):
  - Travnik, Novi Travnik, Vitez
  - Busovača, Kiseljak, Fojnica i Kreševo
  - Donji Vakuf, Bugojno, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce i Dobretići

6. Građevine koje imaju ili mogu imati značajan uticaj na okoliš

7. Građevine na zaštićenom području spomenika prirode

- Sve građevine, osim porodičnih kuća

8. Građevine posebne namjene (vojni objekti i sl.)

9. Građevine društvenih djelatnosti koje finansira Kanton

Prema pravilniku o građevinama, postrojenjima i djelatnostima koje imaju ili mogu imati negativan utjecaj na okoliš.

Član 5.

Prema osnovnim obilježjima prostora te Prostornim planom utvrđenoj osnovnoj namjeni i korištenju prostora, za područja urbanih i užih urbanih područja kantonalnoga i općinskih središta, utvrđuju se režimi gradnje:

- Za uže urbano područje na kojemu se planira intenzivna izgradnja, rekonstrukcija ili sanacija, za uže urbano područje koje je već izgrađeno, na kojemu predstoji manja rekonstrukcija, sanacija ili manji opseg izgradnje te za urbane aglomeracije koje predstavljaju kulturnu baštinu – **režim gradnje prvog stepena**
- za urbano područje za koje nije obvezno donošenje provedbenoga plana – **režim gradnje drugog stepena**.

Režimi gradnje za ostala urbana područja i građevinska zemljišta izvan njih utvrdit će se donošenjem općinskih prostornih planova, na temelju kriterija za određivanje građevinskih područja iz Prostornog plana.

GRAĐEVINSKA PODRUČJA I KORIŠTENJE IZGRAĐENOG I NEIZGRAĐENOG DIJELA NASELJA

Član 6.

Prostornim planom, kartom 4. "Urbana područja sa režimom građenja", prikazana su usmjerujuća građevinska područja općinskih središta i prostor za izdvojene funkcije izvan naselja, i to:

- usmjerujuća građevinska područja općinskih središta
- naselja s više od 1.000 stanovnika
- naselja s manje od 1.000 stanovnika
- općinska središta
- veće gospodarske zone kantonalnoga značenja, definirane Prostornim planom.

Sve površine/područja prikazane Prostornim planom određene su i razgraničene načelno, te predstavljaju polazište za formiranje i utvrđivanje građevinskoga područja.

Detaljno razgraničenje tih površina/područja odredit će se OPP-om, a sukladno odredbama i smjernicama Prostornoga plana.

Do donošenja OPP-a, urbana područja središta Kantona i općina Kantona definirana su granicama sukladno sljedećim odlukama odnosno općinskim prostornim planovima:

- urbana područja središta Kantona i općine Travnik definirana su granicama sukladno Odluci o prihvatanju Prostornog plana općine Travnik za razdoblje 2003–2020. godine i Odluci o provedbi Prostornoga plana općine Travnik za razdoblje 2003–2020. godine (Službeni glasnik Općine Travnik, broj 8/07)
- urbana područja općine Bugojno definirana su granicama sukladno Odluci o prihvatanju Prostornog plana općine Bugojno te Urbanističkog plana grada Bugojna (Službeni glasnik Općine Bugojno, broj 9/84)
- urbana područja općine Jajce definirana su granicama sukladno Odluci o prihvatanju Generalnog urbanističkog plana (Službeni glasnik Općine Jajce, broj 12/68)
- urbana područja općine Novi Travnik definirana su Odlukom o prihvatanju Prostornog plana općine Novi Travnik za razdoblje 2006–2026. godine, broj 0101-69/08 od 9. lipnja 2008. godine

- urbana područja općine Kiseljak definirana su Prostornim planom općine Kiseljak za razdoblje 2006–2036. godine, broj 01-1-23-2074/08 od 21. kolovoza 2008. godine
- urbana područja općine Fojnica definirana su Odlukom o građevinskom zemljištu općine Fojnica, broj 01-23-1194/05 od 16. veljače 2005. godine, i obuhvatom granice III. i IV. zone, iz Odluke
- urbana područja općine Busovača definirana su Prostornim planom općine Busovača za razdoblje 2006–2026. godine, broj 02-02-3458/08 od 23. rujna 2008. godine
- urbana područja općine Donji Vakuf definirana su Odlukom o utvrđivanju zona gradskog i ostalog građevinskog zemljišta (Službeni glasnik Općine Donji Vakuf, broj 5/04)
- urbana područja općine Vitez definirana su Odlukom o prihvaćanju Prostornog plana općine Vitez za razdoblje 2006–2026. godine (Službeni glasnik Općine Vitez, broj 10/06)
- urbana područja općine Gornji Vakuf–Uskoplje definirana su granicama prema Odluci o prostornom uređenju općine Gornji Vakuf–Uskoplje (Službeni glasnik Općine Gornji Vakuf–Uskoplje, broj 1/76)
- urbana područja općine Kreševo definirana su Odlukom o prostornom uređenju općine Kreševo, broj 01-023-47/83 od 31. svibnja 1983. godine
- urbana područja općine Dobretići definirana su odlukom o građevinskom zemljištu.

KRITERIJI I SMJERNICE ZA UTVRĐIVANJE URBANIH PODRUČJA NASELJA – IZRADU PROSTORNIH PLANOVA NA OPĆINSKOJ RAZINI

Član 7.

Prostornim planom određene su osnovne smjernice i kriteriji za određivanje veličine i za oblikovanje urbanih područja naselja i izdvojenih funkcionalnih cjelina izvan naselja. Dimenzioniranje i oblikovanje urbanih područja potrebno je provesti selektivno i kroz optimizaciju odnosa: izgrađeni dio i njegovo poboljšanje – neizgrađeni dio planiran za razvoj naselja, te kroz mjere zaštite prostora, i to:

- a) racionalno i svrhovito korištenje prostora ostvarit će se kroz mjere kojima treba:
  - provjeriti stvarnu izgrađenost (zaposjednutost) prostora te objektivno sagledati potrebu za prostorom za svako naselje, uz uvažavanje postojećih i procjenu budućih demografskih procesa te procjenu gospodarskih potencijala i potreba, kao i drugih obilježja ili posebnosti značajnih za svako naselje
  - provjeriti prostorne rezerve unutar postojećega urbanoga područja, odnosno ispitati mogućnost gradnje u nedovršenim dijelovima naselja te spriječiti svako daljnje neopravdano širenje urbanih područja
  - usmjeravati izgradnju u one prostore gradova i naselja koji su već opremljeni komunalnom infrastrukturom te građevinama i sadržajima društvenoga standarda
  - spriječiti spajanje urbanih područja naselja uz cestovne prometnice kantonalnoga značenja, navedene u članu 4. ove Odluke
  - poboljšati racionalno korištenje urbanih prostora ograničavanjem veličine građevinske parcele, omogućavanjem dogradnje i doziđivanja postojećih građevina tamo gdje je to moguće, mjerama ekonomske politike u vezi sa cijenom korištenja gradskoga

građevinskoga zemljišta te pravodobnim uređenjem i opremanjem građevinskoga zemljišta

- b) očuvanje i unapređenje postojećih vrijednosti okoliša odnosno izbjegavanje negativnih učinaka na prostor i okoliš, pri čemu treba:
- vrednovati okoliš radi očuvanja temeljnih resursa i njihove prostorne kompozicije
  - sprječavati svako daljnje proširivanje urbanih područja naselja na područjima zaštićenog vrijednog prirodnog i kulturno-povijesnog naslijeđa
  - ako je nužno proširiti urbana područja, osigurati: višenamjensko i optimalno korištenje njegovog najvrjednijega dijela i primijeniti takav planski pristup kojim će se maksimalno čuvati prirodno neizgrađeno područje i štititi javni interes
  - usmjeravati stambenu i drugu primjerenu gradnju u šire okruženje povijesnih graditeljskih cjelina radi njihove obnove, revitalizacije i zaštite, ali uz posebno stroge smjernice za gradnju i zaštitu kulturnih dobara
  - oblikovati urbana područja kao naseobinsku cjelinu primjereno geomorfološkim značajkama
  - čuvati šumske i kvalitetne poljoprivredne površine te spriječiti prenamjenu u urbano područje
  - čuvati i unapređivati postojeće vrijednosti okoliša u urbanim područjima kroz veće angažiranje i ulaganje u komunalno opremanje, uređenje građevinskoga zemljišta te otvaranje mogućnosti potencijalnim investitorima za kreditiranje naknada za njegovo uređenje.

Član 8.

Planiranje urbanih područja radi razvoja naselja, za potrebe stanovanja i proizvodne gospodarske djelatnosti provodi se uz opće kriterije:

- stvarni, očekivani, planski i usmjeravani trendovi demografskoga rasta
- planirani sustav naselja u prostoru Kantona
- urbane karakteristike naselja
- minimalna komunalna opremljenost prostora: kolni pristup, vodoopskrbna i elektroopskrbna mreža
- tradicionalna veza stanovništva s određenom djelatnošću (prerada drva, metala, tekstila i prehrambenih proizvoda te rudarstvo, obrada kamena i sl.)

Planiranje urbanih područja radi razvoja naselja, za potrebe stanovanja i proizvodne gospodarske djelatnosti provodi se uz sljedeće uvjete:

- da prostor nije poljoprivredno zemljište zakonom propisanog boniteta i na neki drugi način zaštićeno područje
- da prostor nije šuma, šumsko zemljište, zaštitno zelenilo i park
- da prostor nije na području utvrđenih vrijednih mineralnih sirovina, energetske objekata i magistralne infrastrukture
- da se izgradnjom na tome prostoru ne ugrožavaju zalihe podzemnih voda i vrijednih površinskih voda
- da je prostor klimatski povoljan: zaštićen od dominantnih vjetrova, na osojnim padinama i ocjeditim površinama

- da na tome prostoru nema nikakvih vrijednosti kulturno-povijesnoga naslijeđa
- da proizvodne gospodarske djelatnosti koje se planiraju u zoni nisu u skupini onečišćivača okoliša.

Član 9.

Nova urbana područja naselja i urbana područja za djelatnosti izvan naselja ne mogu se planirati na sljedećim površinama i područjima:

- u području spomenika prirode, ako drugačije nije određeno planovima tih područja
- na arheološkim lokalitetima
- na poljoprivrednim površinama sa osobito vrijednim poljoprivrednim zemljištem, prema zakonu o poljoprivrednom zemljištu i zakonu o prostornom uređenju
- na vodozaštitnim zonama I. i II. kategorije
- u koridorima planiranih prometnica i infrastrukture.

Građevinska područja izvan naselja

Član 10.

Izvan urbanih područja naselja mogu se formirati zone gospodarske namjene, osim u zaštićenim područjima, na visokovrijednom poljoprivrednome zemljištu, u I. i II. zaštitnoj zoni izvorišta pitke vode i na arheološkim lokalitetima.

Površina jedne zone gospodarske namjene ne može biti veća od 10 ha, a minimalna udaljenost između dviju zona mora biti 1.000 m. Tehnologije koje će se u takvim zonama smještati moraju biti iste, sukladno općim kriterijima zaštite okoliša. Postojeće gospodarske zone izvan urbanoga područja naselja mogu se proširiti ako su poštovani uvjeti iz stavaka 1. i 2. ovoga člana. Pri širenju zone moraju se poštivati ostale odredbe Prostornoga plana, kao i odredbe u vezi s vodozaštitnim zonama i arheološkim lokalitetima.

U zoni gospodarske namjene zabranjuje se stambena gradnja, a najmanja udaljenost zone od građevinskoga područja naselja treba biti 300 m.

Član 11.

Izdvojena građevinska područja turističke namjene, određena općinskim prostornim planom, mogu biti najveće površine od 10 ha. Minimalna udaljenost između dvaju područja turističke namjene mora biti 1.000 m. Ova područja ne mogu se planirati unutar zaštićenih područja spomenika prirode, na visokovrijednom poljoprivrednome zemljištu, utvrđenim zaštitnim zonama izvorišta pitke vode i na arheološkim lokalitetima.

Član 12.

Energetski pogoni mogu se locirati uz poštovanje kriterija zaštite okoliša, a osobito da se ne ugrožavaju naseljena mjesta, prirodna i kulturno-povijesna baština te da se bitno ne mijenjaju pejzažne karakteristike područja.

Tehnološke karakteristike energetskega postrojenja moraju biti na razini najviših standarda, uz racionalno korištenje resursa kako bi se očuvala ekološka stabilnost područja.

Gradnja izvan građevinskih područja

Član 13.

Izvan granica urbanoga područja odnosno građevinskoga zemljišta može se planirati gradnja koja, s obzirom na svoje osobitosti, zauzima prostore izvan urbanih područja, a poglavito:

- građevina magistralne infrastrukture (prometnih, energetske, vodoprivredne, telekomunikacijske i dr.)
- zdravstvenih, rekreacijskih i sportskih građevina
- građevina za potrebe obrane Oružanih snaga Bosne i Hercegovine
- stambenih i gospodarskih građevina poljoprivrednoga proizvođača, za potrebe poljoprivredne proizvodnje ili seoskoga turizma
- građevina za istraživanje, iskorištavanje i uređivanje prostora prirodnih dobara (mineralnih sirovina, šuma, voda, poljoprivrednoga zemljišta i dr.)
- komunalnih i drugih građevina (odlagališta, groblja, spomen-obilježja i sl.).

Gradnja građevina izvan građevinskoga područja mora biti uređena za pojedinačnu građevinu tako da se ne mogu formirati naselja, ulice i skupine građevinskih parcela, da se ne zauzima prostor područja uz obalu jezera i vodotoka te tako da se ne koristi prostor uz postojeće prometnice na udaljenosti, u pravilu, manjoj od 50 m od koridora prometnice i površine vrijednih, a posebno uređenih poljoprivrednih zemljišta.

Član 14.

Gradnja izvan građevinskoga područja mora biti uklopljena u krajolik tako da će se:

- očuvati konfiguracija, kvaliteta i cjelovitost poljoprivrednoga zemljišta i šuma
- očuvati prirodni prostor pogodan za rekreaciju, osobito uz vode, a gospodarska namjena usmjeriti na prostore koji nisu pogodni za rekreaciju
- osigurati što veća površina parcela – funkcionalnoga zemljišta obiteljskih gospodarstava, a što manja površina građevinskih cjelina
- osigurati infrastrukturu, a osobito zadovoljavajuće riješiti odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda te zbrinjavanje otpada prikupljanjem na parceli i odvozom na, za to predviđeno odlagalište
- ocijeniti vrijednost prostora – resursa koji se gradnjom i prenamjenom gubi, uz dugoročno i višeznano sagledavanje učinkovitosti zahvata, a ne samo kroz izravnu dobit.

Član 15.

Prostor za gradnju infrastrukturnih građevina i uvjete realizacije treba planirati i provoditi prema najvišim standardima zaštite okoliša, uz ugrađen interes lokalnoga stanovništva.

Vođenje infrastrukture treba planirati tako da se prvenstveno koriste postojeći koridori i formiraju zajednički za više vodova, tako da se izbjegnu šume, osobito vrijedno poljoprivredno zemljište, te tako da ne razaraju cjelovitost prirodnih i stvorenih struktura, uz provedbu načela i smjernica o zaštiti krajolika.

Član 16.

Radovi na istraživanju i iskorištavanju mineralnih sirovina te korištenje prostora za eksploataciju mineralnih sirovina moraju biti određeni planskim mjerama koje obuhvaćaju sanaciju i konačnu namjenu te sve elemente zaštite prostora i okoliša za vrijeme obavljanja istražnih radova, za vrijeme eksploatacije i nakon eksploatacije mineralnih sirovina. Prostori na kojima se obavlja ili je završena eksploatacija mineralnih sirovina moraju se predvidjeti općinskim prostornim planovima.

Član 17.

Zdravstvene i rekreacijske građevine koje se mogu graditi izvan građevinskih područja su građevine u kojima se odvijaju djelatnosti koje su u funkcionalnoj vezi sa specifičnim prirodnim područjima, kao što su građevine za zdravstvene djelatnosti: termalna izvorišta, posebni klimatski uvjeti, kakvoća zraka i sl. te za rekreaciju: konfiguracija terena, prirodni resursi, ljepota krajolika i sl.

Član 18.

Lovački i planinarski domovi mogu se graditi isključivo u zonama namijenjenim planinarenju i lovstvu te na poljoprivrednome zemljištu, osim na onom I. i II. bonitetne klase, uz pristupni put. Te građevine mogu imati vlastiti izvor energije i vodoopskrbe. Mora se osigurati ispravno rješenje zbrinjavanja otpadnih voda i drugoga otpada. Bruto razvijena površina objekta ne smije biti veća od 200 m², a visina P + 1.

POVRŠINA NASELJA

Član 19.

Razgraničenje površine naselja ili dijelova naselja ili površina gradnje za izdvojene namjene od ostalih površina koje nisu namijenjene gradnji naselja (poljoprivredne površine, šumske površine, vodene površine, infrastrukturni koridori i sl.) utvrđuje se u općinskom prostornom planu, određivanjem granica građevinskih područja, a prema kriterijima za određivanje građevinskih područja iz Prostornoga plana. Građevinsko područje sastoji se iz izgrađenoga i neizgrađenoga dijela.

Izgrađeni dio razgraničava se, u pravilu, rubom građevinskih parcela ili dijelom parcele koja je namijenjena gradnji. Izgrađenim dijelom građevinskoga područja smatra se uređeno građevinsko zemljište (parcela) na kojemu su izgrađene građevine raznih namjena (stambene, gospodarske, društvene i javne te mješovite, komunalne, infrastrukturne i dr.), kao i druge uređene površine privedene namjeni (infrastrukturne i zaštitne zelene površine te parkovi, igrališta, vodotoci, i sl.) te

pojedinačne manje površine unutar formirane cjeline naselja koje se mogu privesti namjeni interpolacijom uz postojeće građevine i uz postojeće javnoprometne površine.

Neizgrađenim dijelom građevinskoga područja smatra se neuređena i neizgrađena samostalna površina predviđena za daljnji razvoj, izgradnju i uređenje naselja ili izdvojene cjeline te svaka površina unutar formiranoga dijela naselja koja nije privedena planiranoj namjeni, a koja je površinom veća od 1.000 m² i čija širina uz prometnicu mora biti minimalno 15 m veća od zaštitne zone te prometnice.

Pod minimalnim uređenjem građevinskoga zemljišta podrazumijeva se da građevinsko zemljište ima osigurano sljedeće:

- opskrbu vodom i odvod otpadnih voda
- kolski prilaz građevinskoj parceli

Iznimno, građevinska parcela može imati samo pješaki prilaz čija je širina, minimalno, 1 m, s javne površine, ako su ispunjeni ostali uvjeti iz zakona (ostali urbanističko-tehnički uvjeti).

- opskrbu električnom energijom.

Površine naselja za posebne namjene

Član 20.

Posebne namjene su specifične funkcije koje se svojom veličinom, strukturom i načinom korištenja razlikuju od naselja te koje funkcioniraju u prostoru kao posebne prostorne cjeline. Posebne namjene za koje se određuje građevinsko područje određuju se za razvoj djelatnosti koje su vezane za lokaciju i određene prostorne resurse, koje mogu biti nesukladne drugim namjenama, odnosno za koje se utjecaj na okoliš mora prostorno limitirati i usmjereno nadzirati. Određivanje građevinskih područja za posebne namjene – gospodarske sadržaje odredit će se u općinskim prostornim planovima, na temelju kriterija za određivanje građevinskih područja iz Prostornoga plana.

Unutar građevinskih područja za posebne namjene izvan naselja ne može se planirati novo stanovanje. Detaljnije razgraničenje površina unutar tih područja odredit će se općinskim prostornim planovima ili detaljnijim planovima te će se na odgovarajući način površine razgraničiti, i to:

- na površine za gospodarsku proizvodnu, servisnu i poslovnu namjenu
- na površine za ugostiteljsko-turističku namjenu: turistička središta, turističke punktove, seoska gospodarstva i turistička naselja
- na površine za sportsko-rekreacijsku namjenu: sportske centre (tenis, jahanje, sportsko letenje; polivalentni rekreacijski centri i skijaški centri) i rekreacijska područja (planinarenje i alpinizam, rafting i drugi sportovi na snijegu te druga rekreacijska područja)
- na površine za infrastrukturne koridore i površine za infrastrukturne građevine.

Član 21.

Na kartografskim prikazima: 7. "Vode i vodna infrastruktura", 8. "Energetska infrastruktura", 10. „Saobraćajna infrastruktura“, 12. „Privredna, društvena i komunalna infrastruktura“ i 17. "Projekcija razvoja privredne javne infrastrukture", određeni su i načelno razgraničeni prostori namijenjeni razvoju i uređenju koridora i građevina:

- za prometne mreže: cestovne, željeznike i zračne
- za poštanske i telekomunikacijske mreže
- za energetske sustave: elektroenergetski sustav i sustav transporta plina
- za vodosposobarski sustav: korištenje voda – vodozahvati, odvodnju otpadnih voda – postrojenja za pročišćavanje te uređenje vodotoka i voda
- za prikupljanje, obradbu, skladištenje i odlaganje otpada

Tabela 2 - Kriteriji razgraničenja infrastrukturnih koridora izvan naselja (širina u metrima)

Sustav	Građevina		Koridor građevine	Napomena
	Kategorija	Vrsta		
Promet	Željeznica			
	Ceste	Autocesta	150	
		Brza cesta	100	
		Magistralna cesta	50	
		Regionalna cesta	30	
Telekomunikacije	Kablovska kanalizacija		1	Uz javne površine i građevine
	Kantonalna	magistralna	1	
Vodoopskrba i odvodnja	Vodovod	Magistralni	10	
Energetika			20	
	Plinovod	Magistralni	60	
	Dalekovodi	400 kV	60	
		220 kV	50	
110 kV		25		

Ovom Odlukom utvrđuje se širina zaštitnoga pojasa postojećih i planiranih prometnica, računajući od cestovnoga pojasa sa svake strane ceste, u kojemu se ne smiju graditi i podizati željezare, tvornice cementa ili vapna, kao i drugi industrijski objekti koji onečišćuju okoliš (nečista industrija, otvoreni rudnici, kamenolomi i šljunare), koji iznosi:

- za autocestu, najmanje 100 m
- za brzu cestu, najmanje 60 m
- za magistralnu cestu, najmanje 40 m
- za regionalnu cestu, najmanje 20 m
- za lokalnu cestu, najmanje 10 m.

Širina zaštitnoga pojasa u kojemu se ne smiju graditi, podizati ili postavljati poslovni, pomoćni, stambeni i slični objekti te industrijski objekti koji ne onečišćuju zrak i okoliš (čista industrija) i slični objekti iznosi:

- za autocestu, 40 m
- za brzu cestu, 30 m
- za magistralnu cestu, 20 m
- za regionalnu cestu, 10 m
- za lokalnu cestu, 5 m.

Širina zaštitnoga pojasa za autocestu u kojemu se ne smiju graditi, podizati ili postavljati nikakvi objekti, postrojenja ili uređaji, dalekovodi, podzemni kabeli, cjevovodi niti drugi objekti, postrojenja i uređaji iznosi 20 m. Širina zaštitnoga pojasa prometnice računa se od cestovnoga pojasa s objiju strana ceste.

Cjevovodi, kabeli i vodovi mogu se postavljati u zaštitnome cestovnome pojasu, a samo iznimno i u cestovnome pojasu, a mjesta ukrštanja sa željezničkom prugom te benzinske crpke i parkirališta mogu se postavljati i graditi u zaštitnome i cestovnome pojasu javne ceste samo na način i pod uvjetima utvrđenim u odobrenju odnosno suglasnosti mjerodavnoga tijela.

Član 22.

Površine za infrastrukturu određuju se prema kriterijima iz tablice člana 21. ove Odluke i prema kartografskim prikazima: 7. "Vode i vodna infrastruktura", 8. "Energetska infrastruktura", 10. „Saobraćajna infrastruktura“, 12. „Privredna, društvena i komunalna infrastruktura“ i 17. "Projekcija razvoja privredne javne infrastrukture", pri čemu se razgraničenje obavlja uvažavajući sljedeće kriterije:

- vrednovanje prostora za gradnju i usklađivanje s drugim korisnicima prostora
- utvrđivanje funkcionalnih i prostornih zahtjeva građevine
- uvjeti utvrđivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava
- mjere zaštite prirodnih vrijednosti i očuvanja vrijednosti krajolika
- mjere zaštite kulturno-povijesnoga naslijeđa
- mjere sprečavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš.

Grafički i tekstualni prikaz trasa infrastrukturnih sustava iz člana 21. ove Odluke dan je u posebnome prilogu ove Odluke.

Član 23.

Područja i prostori koji se koriste pod posebnim uvjetima razgraničavaju se na temelju kriterija zaštite prostora, a sukladno posebnome zakonu i drugim propisima. Prostori za koje postoje posebni uvjeti korištenja razgraničuju se kao zaštićena područja kulturno-povijesnoga i prirodnoga naslijeđa, zaštićeni dijelovi voda, vodonosnika i izvorišta pitke vode, osobito vrijedne poljoprivredne i šumske površine koje se štite kao resurs te kao područja i dijelovi ugroženoga okoliša i minirana područja.

a) Zaštićena područja kulturno-povijesnog i prirodnog naslijeđa

Razgraničenje površina koje su zaštićene kao kulturno dobro temelji se na valorizaciji i kategorizaciji, koju obavljaju Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine i Zavod za zaštitu spomenika pri Federalnom ministarstvu kulture i sporta te Kantonalni zavod za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu kulturno-povijesnog naslijeđa (u daljnjem tekstu: Kantonalni zavod), rješenjima o proglašenju kulturnoga dobra spomenikom i rješenjima o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra.

Površine i lokaliteti određeni su shematski u kartografskome prikazu 11. "Prirodno i kulturno historijsko naslijeđe" odnosno na kartogramu broj 18 „Projekcija prostornih sistema razvoja okoline“.

Sukladno kantonalnome Zakonu o zaštiti prirode, razgraničenje površina ekološki vrijednih područja i zaštićenih dijelova prirode: spomenika prirode, zaštićenoga krajolika i prirodne vrijednosti utvrđuje se posebnim zakonom o proglašenju tih područja, utemeljeno na znanstveno-stručnim elaboratima koji prate samu odluku ili joj prethode, a u kojima se određuje granica te temeljne značajke i svojstva područja (prirodnoga fenomena). Površine i lokaliteti određeni su u kartografskome prikazu broj prikazu 11. "Prirodno i kulturno historijsko naslijeđe" odnosno na kartogramu broj 18 „Projekcija prostornih sistema razvoja okoline“.

b) Zaštićeni dijelovi vodnih resursa

Gospodarenje vodnim resursima obuhvaća zaštitu rijeka i slivnih područja te nadzor nad poljoprivrednim djelatnostima koje podrazumijevaju gnojenje zemlje i navodnjavanja te pročišćavanje otpadnih voda.

Kroz OPP¹ potrebno je predvidjeti mjere zaštite koje trebaju obuhvatiti sve vodne resurse:

- kategorizirati vodne resurse te uspostaviti zaštitne zone, tako da se prvom kategorijom trebaju smatrati akumulacije koje se koriste za vodoopskrbu ili kao potencijalna izvorišta pitke vode
- izbjeći one djelatnosti i utjecaje koji unošenjem štetnih tvari mogu prouzročiti smanjenje kvalitete podzemnih voda
- predvidjeti razvoj obuhvata kanalizacijskih mjera i odgovarajućih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
- predvidjeti vodoopskrbu s udaljenosti samo u slučaju kada na raspolaganju nema lokalnih vodnih resursa ili ih nije moguće koristiti
- propisati način korištenja zemljišta kao zaštitnu mjeru protiv poplava.

Prostornim planom propisano je:

- općine Jajce, Fojnica, Kreševo i Kiseljak trebaju realizirati sustave za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda
- općine Donji Vakuf–Bugojno–Gornji Vakuf/Uskoplje te općine Turbe– Travnik, Novi Travnik–Bila–Vitez trebaju realizirati regionalne sustave za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda.

Plan razvoja vodogospodarskoga sustava prikazan je kartom broj 7. „Vode i vodna infrastruktura“.

---

¹ Općinski prostorni planovi

c) Osobito vrijedno poljoprivredno i šumsko zemljište

Razgraničenje površine poljoprivrednoga zemljišta koje se štiti od prenamjene i radi očuvanja kvalitete provodi se određivanjem granica kategorija zaštite poljoprivrednoga zemljišta, a na temelju boniteta tla i vrijednosti višegodišnjih kultura, s tim da se Prostornim planom zaštićuje I. i II. kategorija poljoprivrednoga zemljišta.

Šumsko zemljište se razgraničuje prema odredbama Prostornoga plana te prema šumskogospodarskoj osnovi. Kategorije poljoprivrednoga i šumskoga zemljišta, s gledišta zaštite i korištenja, prikazane su u kartografskim prikazima 5. "Poljoprivredno zemljište" i 6. „Šumsko zemljište“.

d) Područja i dijelovi ugroženog okoliša

Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite u područjima i dijelovima okoliša koji su (ili mogu biti) ugroženi raznim aktivnostima, prikazana i načelno razgraničena na kartografskom prikazu 13. "Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora Ugrožena područja", određeni su Prostornim planom i razrađuju se planovima užih područja, a odnose se:

- na oštećeni prirodni ili kultivirani krajolik (tlo oštećeno erozijom, opožareno šumsko zemljište, kamenolome)
- na napuštena eksploatacijska polja, smetlišta
- na gradske i seoske cjeline oštećene ratnim razaranjima
- na vikendašku izgradnju u obalnom području
- na područja ugrožena bukom.

e) Minirana područja

Pregled onečišćenja prostora minama dan je na kartama broj 13. "Ugrožena područja" i 18. „Projekcija prostornih sistema razvoja okoline“.

Unutar miniranoga područja zabranjeno je kretanje te odvijanje gospodarskih djelatnosti. Budući da su informacije o minama utemeljene na kartama minskih polja i podacima koji su često nepouzdati te da se položaj mina može mijenjati na područjima izloženim poplavama, klizištima i slično, izradom OPP-a potrebno je takve podatke ažurirati i prostor detaljno razgraničiti.

ZAŠTITNE ZONE

Član 24.

Planskim dokumentima detaljno se utvrđuju i razgraničavaju, zaštitne zone i način njihove uporabe te odgovarajuće mjere zaštite i mjere otklanjanja posljedica štetnih utjecaja, sukladno zakonima koji definiraju zaštitu okoliša, prirode, stvorenih resursa i kulturno-povijesnoga nasljeđa.

Detaljna namjena i uvjeti smještaja u prostoru gospodarskih djelatnosti određuju se OPP-om, na osnovi smjernica i kriterija iz Prostornoga plana. Zaštitne zone uspostavljaju se:

- na klizištima i vododerinama gdje je potrebno posebnim mjerama spriječiti ili zaustaviti pojave degradacije tla ili unaprijediti razvitak biljnoga i životinjskoga svijeta

- kao zone koje štite poljoprivredno i šumsko zemljište, erodirana područja, obale vodotoka, dijelove vodnih slivova i druge površine od djelovanja erozije
- uz građevine i koridore magistralne i druge infrastrukture značajne i za Kanton (vodoprivredne, prometne, energetske i telekomunikacijske infrastrukture)
- kao zaštitne zone uz odlagališta otpada (industrijska i komunalna), groblja, akumulacije i sl.
- na vanjskim dijelovima naselja, oko izvorišta crpilišta ili javnih građevina za opskrbu pitkom vodom te uz druge dijelove prirode ili građevina koje se zaštićuje ili od kojih se zaštićuje
- uz dobra prirodna i graditeljska naslijeđa te uz područja rijetkoga biljnoga i životinjskoga svijeta
- uz objekte posebno značajne za obranu.

Zaštitne zone te mjere zaštite i mjere otklanjanja štetnih utjecaja utvrđene posebnim propisima unose se u dokumente prostornoga uređenja. Osim zona iz stavaka 2. i 3. ovoga člana, planom se mogu utvrditi i druge zaštitne zone.

UVJETI SMJEŠTAJA GOSPODARSKIH SADRŽAJA U PROSTORU

Član 25.

Prostornim planom načelno su određeni uvjeti smještaja u prostoru gospodarskih djelatnosti [šumarstva, lovstva, turizma, poljoprivrede, stočarstva (proizvodnje hrane), energetskih građevina, eksploatacije mineralnih sirovina i drugih gospodarskih djelatnosti].

Detaljna namjena i uvjeti smještaja u prostoru gospodarskih djelatnosti iz stavka 1. ovoga člana određuju se OPP-om, na temelju smjernica i kriterija iz Prostornoga plana.

Član 26.

Djelatnosti iz člana 25. ove Odluke smještaju se u prostore uz sljedeće uvjete:

- da su sukladne temeljnoj razvojnoj koncepciji i orijentaciji prostornoga i gospodarskoga razvoja Kantona
- da su razvojno poticajne (poljoprivreda, šumarstvo, vodoprivreda i turizam tretiraju se kao profitno intenzivne grane gospodarstva)
- da potiču povratak izbjeglica i prognanika, demografsku obnovu te pridonose ekonomskoj sigurnosti kućanstava
- da ne predstavljaju smetnje za okoliš i da su ekološki prihvatljive te da u zauzimanju prostora racionalno koriste zemljište i druge temeljne resurse – energiju i vodu
- da ne predstavljaju smetnje za druge oblike korištenja prostora u okruženju
- da su sukladne tradiciji i lokalnim uvjetima te da se temelje prvenstveno na lokalnim resursima
- da postojeće nedovoljno iskorištene kapacitete u ruralnim sredinama koriste za preradbu poljoprivrednih i stočarskih proizvoda.

GOSPODARSKE ZONE

Član 27.

Prostornim planom predviđeno je formiranje gospodarskih zona na području svih općina Kantona, koje se detaljno planiraju OPP-om prema uvjetima iz Prostornoga plana.

Gospodarske djelatnosti čija se namjena predviđa kao sastavni dio građevinskih područja naselja mogu se smjestiti u područja mješovite namjene ako se radi o djelatnostima manjega opsega koje ne proizvode buku značajnoga intenziteta odnosno za čije obavljanje nije potreban teški transport.

Ostale djelatnosti mogu se smjestiti u posebne zone namijenjene gospodarskim, proizvodnim, servisnim i komunalnim djelatnostima, odvojene zelenilom od ostalih namjena. Takve zone moraju biti, u pravilu, povezane s glavnim prometnicama i ne smiju ugrožavati kvalitetu života i okoliša u naseljima.

Iznimno se gospodarska namjena planira u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja ako je ta djelatnost neodvojivo vezana za resurse i površinu te ako se zbog veličine, prometnih uvjeta i tehnologije ne može smjestiti u naselje, pri čemu treba osigurati potrebnu infrastrukturu, što neće ugroziti opskrbu i smanjiti potrebne kapacitete naselja. Takve zone moraju biti odvojene od magistralnih i regionalnih prometnica zelenim zaštitnim pojasom i imati posebni ulaz u zonu unutar koje se uređuju interni prometni i infrastrukturni sustavi.

Prostornim planom (u grafičkome dijelu Prostornoga plana karta 12. "Privredna, društvena i komunalna infrastruktura") načelno su određene gospodarske zone kantonalnoga značenja, u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja, u kojima se smještaju proizvodno-poslovne djelatnosti, bez stambene izgradnje, osim energetske postrojenja koja su vezana za iskorištavanje prirodnih resursa i koja se, sukladno Zakonu o prostornom uređenju, i mogu graditi izvan građevinskih područja.

Član 28.

Prilikom odabira lokacija za gospodarske zone potrebno je poštovati sljedeće postavke:

- težiti obnovi, ožvljavanju, popunjavanju i opremanju postojećih gospodarskih zona i sadržaja radi poticanja obnove prostora, iskorištavanja ili rekonstruiranja postojećih kapaciteta i postojeće infrastrukture te sprječavanja nepotrebnoga zauzimanja novih prostora uz istodobno zapuštanje postojećih
- poticati razvoj gospodarskih djelatnosti: u kantonalnome središtu – Travniku; u manjim regionalnim središtima – Bugojnu, Vitezu, Jajcu, Novome Travniku i Kiseljaku; u veim lokalnim središtima – Gornjem Vakufu–Uskoplju, Donjem Vakufu, Fojnici, Busovai i Kreševu; u manjem lokalnom središtu – Dobretiima; u potencijalnim razvojnim lokalnim središtima – Pruscu, Turbetu i Krušici
- poticati disperziju odnosno smještaj gospodarskih djelatnosti u središnja naselja radi poticanja jačanja mreže razvojnih žarišta kao pokretača razvoja širih prostora i poticanja procesa povratka, demografskoga oporavka i nositelja policentričnoga razvoja prostora Kantona

- predvidjeti postojeće nedovoljno iskorištene kapacitete u ruralnim sredinama za preradu poljoprivrednih i stočarskih proizvoda
- prostorni razmještaj gospodarskih djelatnosti utemeljiti na povezanosti sa osnovnom prometnom i komunalnom infrastrukturom
- u okviru postojećih zona litološke proizvodnje postupno provoditi prenamjenu prostora za izrazito litološke djelatnosti
- prednost dati djelatnostima koje se koriste prednostima ambijenta i područja u kojemu nastaju (prirodnim resursima, fizionomijom zemljišta i sl.) te koje se koriste istim tehnologijama koječ uvaju okoliš i zdravlje ljudi
- prilagoditi zahtjevima zaštite okoliša rekonstrukciju i modernizaciju postojećih građevina i površina te smještaj novih građevina
- u urbanim sredinama gdje postoji mogućnost za intenzivnije korištenje poslovnoga prostora, predvidjeti prenamjenu prostora za potrebe tercijarne i kvartarne djelatnosti.

EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

Član 29.

Za vrijeme obavljanja radova na istraživanju i iskorištavanju mineralne sirovine i nakon prestanka iskorištavanja mineralne sirovine na području Kantona, moraju se poštovati svi elementi zaštite prostora i okoliša.

Nisu dopušteni istražni radovi niti eksploatacija mineralne sirovine ako nisu sukladni propisima koji uređuju oblast okoliša, prostornoga uređenja, gradnje i rudarstva te kriterijima određivanja lokacija za istražne radove i eksploataciju mineralne sirovine iz člana 31. ove Odluke.

Član 30.

Podruja lokacija za istraživanje mineralnih sirovina na temelju kriterija iz Prostornoga plana, određuju se OPP-om.

Član 31.

Kriteriji određivanja lokacija za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina su:

- mineralne sirovine smiju se istraživati i eksploatirati samo na površinama određenim prostornim planovima i odobrenim sukladno zakonima
- mineralne sirovine ne smiju se istraživati i eksploatirati na prostoru na kojemu se nalaze javne prometnice, vodopravni objekti, vojni objekti, groblja, spomenici kulture i zaštićeni spomenici prirode
- istraživanje i eksploatacija mineralne sirovine nisu dopušteni ako ugrožavaju podzemne zalihe pitke vode

- mineralne sirovine ne smiju se istraživati i eksploatirati unutar I. i II. zone sanitarne zaštite izvorišta, iz člana 4. ove Odluke (prostori i građevine značajni za Kanton – vodoopskrbni objekti)
- mineralne sirovine ne smiju se istraživati i eksploatirati na udaljenosti manjoj od 1.000 m, zračne linije, od svakoga kaptiranoga izvora pitke vode u Kantonu ako zone sanitarne zaštite nisu definirane
- mineralne sirovine ne smiju se istraživati i eksploatirati na područjima hidrogeoloških istraživanja radi definiranja zona sanitarne zaštite izvorišta pitke vode
- mineralne sirovine ne smiju se istraživati i eksploatirati na području parkova prirode "Prokoško jezero" i "Slap rijeke Plive", utvrđenih Prostornim planom, do donošenja prostornoga plana područja s posebnom namjenom
- nije dopuštena eksploatacija šljunka uz jezera i vodotoke
- lokacija za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine mora biti najmanje 500 m, zračne linije, udaljena od utvrđene granice naselja i izdvojenih stambenih objekata te ugostiteljsko-turističkih, sportsko-rekreacijskih i zaštićenih područja
- skladišta eksplozivnih materijala potrebnih za miniranje ne smiju se otvarati na udaljenosti manjoj od 500 m, zračne linije, od granica utvrenih graevinskih područja naselja, turističkih zona te gospodarskih zona, i na udaljenosti najmanje 500 m, zračne linije, od postojećih stambenih graevina ili graevina u kojima se odvija poslovna djelatnost - ne smiju se ugrožavati prostorne vrijednosti: posebni rezervati (botaniki i ornitološki te šumske vegetacije), park šume, zaštićeni krajolik i spomenik prirode (geomorfološki, paleontološki i hidrološki) - transport sirovina mora se obavljati izvan naselja, u pravilu, a iznimno unutar naselja, i to zadanim prometnim koridorima - svi lokaliteti na kojima se obavlja eksploatacija ili postoji zahvat u okoliš unutar Parka prirode Vranica moraju se promptno okolišno sanirati i zatvoriti odnosno mora se provesti postupak procjene utjecaja na okoliš - nije dopušteno proširivanje postojećih kamenoloma i šljunara bez obavljene potpune sanacije eksploatacijskoga polja te procjene utjecaja na okoliš odnosno izraene i potvrne studije utjecaja na okoliš za traženo proširenje - na prostoru Kantona istraživanje i eksploatacija mineralne sirovine može se provoditi isključivo sukladno propisima - nakon provedenih istražnih radova mora se provesti sanacija istražnoga prostora - unutar eksploatacijskoga polja mogu se graditi i postavljati isključivo graevine i oprema u funkciji rudarske djelatnosti.

ŠUMARSTVO

Član 32.

Unutar šuma mogu se planirati sljedeći zahvati u prostoru:

- objekti potrebni za gospodarenje šumama
- šumarske kuće
- planinarski domovi i lovačke kuće
- objekti za praćenje stanja šumskih ekosustava
- otkupne stanice šumskih plodova.

Nije dopušteno planiranje izgradnje tvornica i drugih objekata koji rade s otvorenim plamenom, unutar pojasa od 300 m od granice šume. Nije dopušteno planiranje lokacija objekata za rezanje drva unutar zaštitnog pojasa od 100 m od granice šume. Nije dopušteno odlaganje otpada, smeća ili onečišćujućih tvari u šumi ili na šumskom zemljištu. Unutar područja šuma s posebnom namjenom (parkova prirode i zaštićenih krajolika) mogu se planirati, u posebnim slučajevima, i turističko-ugostiteljske djelatnosti (kampovi i izletišta).

Član 33.

Detaljnije uvjete smještaja građevina i ostale uvjete za građevine i zahvate u prostoru šuma odredit će se OPP-om odnosno planovima područja s posebnim obilježjima, uz posebne uvjete korištenja šuma, koje propisuje mjerodavno ministarstvo.

TURIZAM

Član 34.

Turistička djelatnost treba se zasnivati na održivome razvoju u ekološki očuvanim i zaštićenim sredinama. Intervencije u prostoru koje su u funkciji uređivanja prostora trebaju biti usmjerene očuvanju vrijednosti prostornih prirodnih i urbanih cjelina te osnovnih resursa kao temelja razvoja svih oblika turizma.

Član 35.

Prostornim planom utvrđena su područja značajna za razvoj turističke djelatnosti, i to:

Za razvoj planinarskoga, zimskoga i izletničkoga turizma:

- Vlašić – Babanovac i okružje (općina Travnik)
- Ranče (općine Jajce i Dobretići)
- Rostovo do Zlatarice (općina Bugojno)
- Pavlovica, Rostovo – Sebeši (općina Novi Travnik)
- Padine Vranice (općine Gornji Vakuf–Uskoplje i Fojnica)
- Inač (općina Kreševo)
- Kruščica (općina Vitez)
- Busovačke staje i Pridolci (općina Busovača)

Prostori za razvoj izletničkoga, rekreacijskoga, sportskoga, tranzitnoga i stacionarnoga te ekološkoga i sezonskoga kupališnoga turizma:

- Plivsko jezero (općina Jajce)
- Ždrimačka jezera (općina Gornji Vakuf–Uskoplje)
- Radovan (općina Novi Travnik)
- Prokoško jezero (općina Fojnica)
- jezero Ždralovići (općina Bugojno)

Turistički potencijal za organiziranje izletničkih ruta, izleta, gastronomskog doživljaja i sportskih (ili ekstremno sportskih) natjecanja:

- porječja Vrbasa, Lašve i Fojničke rijeke, s pritocima, i to u dionicama:
  - Kanjon Vrbasa (nizvodno od Podmilačja, općina Jajce)
  - Kanjon Jezernice (općina Fojnica)
  - tok Semešnice (općina Donji Vakuf)
  - tok Bistričke rijeke (općina Gornji Vakuf–Uskoplje)

Lovišta:

- Koprivnica
- Kruščica
- Vranica
- Vlašić

Klimatski prostori, zračne banje:

- Dobretići, središte i bliža okolica (900–950 m n. v.)
- Vlašić – u užem kompleksu (900–1.250 m n. v.)
- Pavlovica (oko 1.000 m n. v.)
- Ravno Rostovo (900–1.050 m n. v.)

Izvori termalnih voda:

- Fojnica
- Kiseljak, s novim izvorima u općini
- Vruća voda u Bugojnu
- Busovača i njezino ljekovito blato (lokalitet Klokoti)

Ruralni prostori za razvoj seoskoga turizma:

- selo Jelići u Pougarju (općina Dobretići)
- Odžak i Pavice na Kruševici (općina Bugojno)
- podvranička sela, Prior (općina Gornji Vakuf–Uskoplje)
- Prokoško jezero (općina Fojnica)
- Karaula, izvor Lašve (općina Travnik)
- Vesela (općina Bugojno)

Prostori i objekti duhovne kulture:

- crkva Svetoga Ive u Podmilačju (općina Jajce)
- Ajvatovica, s Pruscem (općina Donji Vakuf)
- Franjevački samostan u Fojnici
- Franjevački samostan u Kreševu
- Tekije derviša u Vukelićima i Oglavku (općina Fojnica)
- pojedinačni objekti sakralne arhitekture raznih konfesija (crkva u Dobretićima, Šarena džamija u Travniku i Atik-džamija u Fojnici)

Pojedinačne atraktivne lokacije:

- Mali Mošunj – Kalvarija (općina Vitez)
- Kameni svatovi, Pavlovica i Opara (općina Novi Travnik)
- Ilidža, pećina (općina Vitez)
- Mlinice na Plivskim jezerima kod Jajca
- Vodopadi Kozice na Vranici
- Vodopad Plakovac na Vlašiću
- Vodopad u Jajcu

Stari dijelovi gradova – povijesni gradovi kao potencijal za razvoj urbanoga turizma:

- Travnik
- Jajce
- Prusac
- Kreševo
- Fojnica
- Bugojno

Šoping-centri – novi oblici turizma:

- Vitez
- Kiseljak

Mikrolokaliteti pogodni za smještaj kampova u Kantonu:

- Vlašić
- Plivsko jezero
- Pavlovica – Sportsko-rekreacijski centar
- Prusac – Ajvatovica
- Pavlovica – Radovan jezero
- Ždrimačka jezera
- Prokoško jezero
- Lepenica (Kiseljak)
- Ravno Rostovo – Sebešić
- Kruščica
- Tisovac – Busovača
- Inač (Kreševo)
- Pougharje – Jejići.

POLJOPRIVREDA I STOČARSTVO (PROIZVODNJA HRANE)

Član 36.

Poljoprivredno zemljište zaštićuje se sukladno važećim propisima iz oblasti poljoprivrede.

Na poljoprivrednome zemljištu I. i II. klase uporabne vrijednosti ne može se planirati gradnja, osim građevina u funkciji poljoprivredne proizvodnje.

Na poljoprivrednome zemljištu III. klase uporabne vrijednosti može se planirati gradnja stambenih građevina i gospodarskih građevina koje su u funkciji poljoprivredne djelatnosti te infrastrukturnih građevina, kao i građevina za potrebe istraživanja i za iskorištavanje mineralnih sirovina.

Korištenje poljoprivrednoga zemljišta IV. klase uporabne vrijednosti u nepoljoprivredne namjene samo se iznimno može planirati dokumentom prostornoga uređenja, ako za potrebe razvitka naselja nema drugih mogućnosti.

Detaljniji prostorni raspored odredit će se OPP-om.

Član 37.

Prostornim planom, u oblasti proizvodnje hrane, prostor Kantona, uključivši i urbana područja, načelno se zonira prema osnovnoj namjeni:

- a. Agrozona 1 (do 700 m n. v.)
- b. Zona šuma, s poljoprivrednim enklavama (700–1.000 m n. v.)
- c. Zona visokih šuma (1.000–1.700 m n. v.)
- d. Zona alpskih pašnjaka (preko 1.700 m n. v.).

Član 38.

U Agrozoni 1 predviđena je realizacija razvojnih projekata hidromelioracije i hidroenergetskoga sustava Gornji Vakuf–Uskoplje, Lašva, Fojnica – Lepenica, hidroenergetskoga i vodoopskrbnoga sustava Ugar te termoenergetskoga sustava Gračanica i Bila.

Osim navedenih projekata, predviđeno je i korištenje zemljišta Agrozone 1:

- navodnjavanjem zemljišta i obranom od poplava (osiguranjem najmanje dviju žetava godišnje)
- akvakulturom (marikulturom) za uzgoj riba, ljuskara i drugog, namijenjenih ljudskoj prehrani
- proizvodnjom hrane u zaštićenome prostoru (staklenici, gljivarnici, podrumi i dr.) – preferiranjem uzgoja biljaka koje se izravno koriste za ljudsku prehranu
- korištenjem toplinske energije iz obnovljivih izvora (geotermalna voda, male hidroelektrane na pritocima Vrbasa, Lašve i Fojnice).

Detaljne smjernice i kriterije te prostorni raspored i veličinu zahvata odredit će se OPP-om.

Član 39.

Zona šuma, s poljoprivrednim enklavama

Na područjima zona šuma, s poljoprivrednim enklavama, korištenje prostora potrebno je prvenstveno usmjeravati na dominantne djelatnosti: šumarstvo, lovstvo, zaštitne vodoprivredne zone i parkove prirode.

Unutar područja iz stavka 1. ovoga člana OPP-om će se odrediti zone (poljoprivredne enklave) u kojima će se odvijati proizvodnja poljoprivrednih kultura (krumpira, heljde, ječma, krmnoga bilja,

povrća kratke vegetacije, jagodastoga voća i ljekovitoga bilja). Dalje je dopušteno planiranje "voćnih šuma".

U područjima iz ovoga člana, kroz izradu OPP-a dopušteno je planirati stajski i kombinirani stajsko-pašnjački sustav stočarenja, vodoopskrbne objekte za naselja i stoku te odrediti zone naselja pogodne za agroturističku djelatnost.

Član 40.

Zona visokih šuma

Na područjima zona visokih šuma korištenje prostora potrebno je usmjeravati na šumarstvo kao dominantnu djelatnost. Prostornim planom zabranjuje se ljetna ispaša ovaca na područjima devastiranih planinskih pašnjaka.

Na prostorima iz ovoga člana ostala korištenja zemljišta (za poljoprivredu, stočarstvo, lovstvo, zimske sportove i izletišta) potrebno je ograničiti vodeći računa o tome da ne ugrožavaju sustav gospodarenja šumama i riječnim izvorištima.

Korištenje zemljišta iz stavka 3. ovoga člana potrebno je poticati kroz razvojne projekte izgradnje vodoopskrbnih objekata za potrebe kućanstava i za stoku, proširenja nasada šumske borovnice (*Vaccinium myrtillus*), plantažnoga uzgoja odabranih vrsta ljekovitoga aromatskoga i medonosnoga bilja te rehabilitacija šuma na devastiranim planinskim pašnjacima.

Član 41.

Detaljniji uvjeti korištenja te prostorno razgraničenje zone visokih šuma utvrđuju se OPP-om odnosno, za parkove prirode, prostornim planovima područja s posebnom namjenom.

UVJETI SMJEŠTAJA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI U PROSTORU

Član 42.

Prostornim planom, u grafičkome prilogu Plana Kartografski prilog 12. "Privredna, društvena i komunalna infrastruktura", određena je okvirna mreža građevina društvene djelatnosti kantonalnoga značenja, za funkcije predškolskoga, osnovnoga, srednjega i visokoga obrazovanja.

Određena je i mreža primarne i sekundarne zdravstvene zaštite na području Kantona te specijalističkih bolnica, kao i socijalnih i zdravstvenih ustanova u Kantonu.

Društvene djelatnosti određene Prostornim planom minimalne su za zadano područje. Pri planiranju smještaja društvenih djelatnosti OPP-om je moguće planirati i druge građevine društvene djelatnosti sa specifičnom namjenom.

Član 43.

Površine i građevine društvenih djelatnosti osiguravaju se prvenstveno u građevinskim područjima naselja.

Konačni broj, prostorni razmještaj, veličinu i kapacitet građevina iz stavka 1. ovoga člana određuju se OPP-om i drugim planovima nižega reda, a na temelju smjernica, okvirnih normativa i kriterija Prostornoga plana.

Član 44.

Prostornim planom propisano je da se pri planiranju prostornoga smještaja osigura sadržajima društvenih djelatnosti potrebna veličina gravitirajućega područja, minimalni broj gravitirajućega stanovništva i racionalna organizacija prometa kako bi se osiguralo njihovo adekvatno korištenje i racionalna eksploatacija, vodeći računa:

- prostornom razmještaju stanovništva i konceptu naseobinskoga sustava
- o lociranju urbane opreme prema hijerarhijski utvrđenom statusu naselja
- o potrebi korištenja postojećih, već izgrađenih sadržaja
- o poštovanju principa komplementarnosti nekih sadržaja u naseljenim mjestima

Član 45.

Prostor za sadržaje osnovnoga i srednjega školstva osigurat će se izradbom urbanističkih planova i drugih planova nižeg reda, općinskih središta i drugih naselja.

Prilikom određivanja veličine građevinske parcele za objekte sadržaja iz stavka 1. ovoga člana obveza je poštovanje važećih standarda i normativa za vrstu objekata u odnosu na broj učenika – korisnika datih ovim Prostornim planom i drugim propisima iz ove oblasti.

Potrebno je ostvariti odgovarajući prilaz i prijevoz do objekata sadržaja iz stavka 1. ovoga člana te njihovu sigurnost.

Član 46.

Prostornim planom propisano je da je pri planiranju prostornoga smještaja objekata stambene namjene potrebno izabrati adekvatne urbane parametre te, tom prilikom, preferirati "kombinirano stanovanje" – kombinacija individualnoga stanovanja sa stanovanjem u kolektivnim zgradama.

Prilikom planiranja prostornoga smještaja objekata iz stavka 1. ovoga člana, obveza je poštovanje principa:

- industrijalizacije individualne i kolektivne izgradnje stambenih objekata
- monofunkcionalne zone trebaju biti zamijenjene multifunkcionalnim zonama kao zonama u kojima je moguće kombiniranje stanovanja i radnih djelatnosti koje nemaju negativni utjecaj na okoliš i životne uvjete stanovništva
- afirmacije opredjeljenja tržišnoga sustava kroz promoviranje novoga načina djelovanja i novoga načina organiziranja u oblasti stambene izgradnje.

ZAŠTIĆENA PODRUČJA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Član 47.

Prostornim planom, zakonom, posebnim propisima i ovom Odlukom, za zaštićene i posebno ekološki vrijedne dijelove prirode određene su mjere zaštite i obveza primjene posebnih uvjeta korištenja prostora.

Područja od posebne važnosti i posebnosti prikazana su na kartogramu broj 14. "Posebno zaštićeni prostori".

Član 48.

Granice zaštićenih područja prirodnih vrijednosti, kao i njihov prostorni obuhvat, označene u Prostornome planu, s obzirom na mjerilo Prostornoga plana, očitavaju se i tumače kao usmjeravajući podatak.

Točne granice i prostorni obuhvat bit će određeni zakonom o proglašenju zaštićenoga područja prirodnih vrijednosti. Pri izradi OPP-a te prostornih planova područja s posebnom namjenom i drugih detaljnijih planova mogu se predložiti i drugi dijelovi prirode za zaštićeno područje prirodnih vrijednosti koji nisu navedeni u Prostornome planu.

Član 49.

Za prirodne vrijednosti koje su zaštićene na temelju Zakona o zaštiti prirode ili su Prostornim planom preliminarno kategorizirane i određene za određeni stupanj zaštite, mjere zaštite propisane su zakonom, prostornim planovima područja s posebnim obilježjima i odredbama Prostornoga plana.

Član 50.

Prostornim planom evidentirana su, i trajno ili preliminarno kategorizirana, kao područja od posebne važnosti i sadržaji neponovljivoga fenomena prirodnoga nasljeđa sljedeća područja:

Područja koja uživaju određeni vid zaštite ili prepoznati kao posebno vrijedni prostori kroz prostorne planove i/ili rješenja nadležnih institucija:

1. Spomenik prirode „Slap rijeke Plive“, II kategorija zaštite
2. Rezervat prirodnih predjela - Zaštićeni krajolik „Kruščica“, III kategorija zaštite (5 900 ha)

REZERVATI PRIRODNIH PREDJELA:

1. Kanjon Vrbasa od Jajca do Banja Luke (Prema Prostornom planu Srednjobosanskog kantona, obuhvata predio Zaštićenog krajolika „Srednji Vrbas“)
2. Predio Tisovac kod Busovače (Potrebno utvrditi granice zona zaštite ovog predjela)

POJEDINAČNE ŽIVOTINJSKE VRSTE

1. Planinski triton (Triturus alpestris Reiseri) u Prokoškom jezeru na planini Vranici

SPOMENICI PRIRODE

a) Geološki

1. Sedreno područje oko vodopada u Jajcu („Slap rijeke Plive“)

b) Geomorfološki

1. Prokoško jezero na planini Vranici
2. Ždrimačka jezera kod Gornjeg Vakufa
3. Dva vodopada na rijeci Plačkovac kod Travnika
4. Vodopadi na rijeci Kozici kod Crvenih Stijena – Fojnica
5. Klisura Vrbasa
6. Pećina u Jajcu
7. Pećina Dusina kod Fojnice
8. Vilinska pećina na Sebešić planini kod Travnika
9. Pećina pod Vrtoč planinom kod Fojnice
10. Oberske pećine – Vrancici kod Kreševa
11. Pećina Veliki Oklop kod Kreševa
12. Pećina Mali Oklop kod Kreševa
13. Slap na rijeci Jaglenici u općini Novi Travnik

c) Stabla

1. Bijela topola u Turbetu
2. Hrast u Rimokatoličkom groblju Bistrice u Jajcu
3. Tisa kod Vranjske – Vitez
4. Tisa kod Travnika
5. Stari bor u Pruscu kod Donjeg Vakufa
6. Veliki glog u Pruscu kod Donjeg Vakufa
7. Hrast u Zabrdju kod Kiseljaka
8. Velika topola u Duhrima kod Kiseljaka
9. Stablo lipe u Malom Mošunju

d) Skupine stabla

1. Travnička lipa u Travniku

Područja koja su planirana za zaštitu:

SPOMENICI PRIRODE:

1. Spomenik prirode „Vranica“, II kategorija zaštite (30 000 ha)

ZAŠTIĆENI KRAJOLIK:

1. Zaštićeni krajolik „Vlašić“, III kategorija zaštite (22 750 ha)
2. Zaštićeni krajolik „Pogorelica-Bitovnja“, III kategorija zaštite (6 150 ha)
3. Zaštićeni krajolik „Semešnica-Plazenica“, III kategorija zaštite (9 675 ha)
4. Zaštićeni krajolik „Raduša“, III kategorija zaštite (8 750 ha)
5. Zaštićeni krajolik „Fojnica – Fojnička rijeka“, III kategorija zaštite (5 000 ha)
6. Zaštićeni krajolik „Rostovo“, III kategorija zaštite (4 225 ha)

7. Zaštićeni krajolik „Pliva“, III kategorija zaštite (1 700 ha)
8. Zaštićeni krajolik „Gornji Vrbas“, III kategorija zaštite (15 775 ha)
9. Zaštićeni krajolik „Srednji Vrbas“, III kategorija zaštite (3 250 ha)
10. Zaštićeni krajolik „Vesela“, III kategorija zaštite (6 650 ha)
11. Zaštićeni krajolik „Ranča“, III kategorija zaštite (11 475 ha)
12. Zaštićeni krajolik „Ravno Rostovo“, III kategorija zaštite (2 800 ha)
13. Zaštićeni krajolik „Kozica“ - (planiran prema Prostornom planu općine Fojnica za period od 2011. – 2031.g.)

PEJZAŽNE VRIJEDNOSTI:

1. „Klisura Vrbas“

SPELEOLOŠKE VRIJEDNOSTI:

1. „Pećina“ – pećine u Jajcu

Granice područja koja su prepoznata kao posebno vrijedna (već zaštićena ili u planskom periodu predviđena za zaštitu), date su u kartografskom i tekstualnom obliku, u III dijelu priloga ove Odluke, a predstavljaju okvirne minimalne granice, koje će se po potrebi proširiti, ukoliko to prostorni planovi posebnog obilježja i prethodne analize utvrde za potrebno.

Član 51.

Prostornim planom predviđeno je da se za područje Spomenika prirode "Prokoško jezero", prva etapa, pokrene postupak uvrštavanja u I. kategoriju zaštite – nacionalni park, u sklopu područja Spomenika prirode "Vranica".

Član 52.

Za sva zaštićena područja prirodnih vrijednosti, izradom planova područja s posebnom namjenom potrebno je detaljno zonirati područja i odrediti mjere zaštite za svaku zonu vodeći računa o potrebi i osjetljivosti osnovnoga fenomena, uz primjenu sve tri režima zaštite. Mjere zaštite iz stavka 1. ovoga člana propisuju se dokumentacijskom osnovom zaštićenoga područja, koju proglašava mjerodavno tijelo. Mjerama zaštite iz ovoga člana potrebno je zabraniti sve djelatnosti koje su u suprotnosti sa osnovnom namjenom zaštićenoga područja i koje mogu nanijeti štetu, bilo koje vrste, osnovnom i neponovljivom fenomenu prirodnoga nasljeđa.

Član 53.

Za područja koja se proglašavaju zaštićenim donosi se studija o sadržaju danoga prostora (upravljačka studija) koja sadrži sve relevantne znanstveno-stručne podatke o području na temelju kojih se donose mjere zaštite i određuju režimi zaštite kako za dijelove područja tako i za cjelinu.

Član 54.

Pri određivanju mjera zaštite područja prirodnih vrijednosti potrebno je poglavito voditi računa o sljedećem:

1. Spomenik prirode "Slap rijeke Plive", II. kategorija zaštite

- mjerama zaštite zaustaviti daljnju degradaciju korita i vodopada
  - mjerama zaštite vratiti ambijentalnu vrijednost uz prilagođavanje zatečenim okolnostima na lokaciji
  - elemente sanacijskih radova mjerama zaštite uklopiti u okoliš
  - stvoriti uvjete za odvijanje procesa stvaranja sadrenih naslaga
2. Spomenik prirode "Vranica", II. kategorija zaštite
- zaštititi ovo područje provedbom integralne prostorne zaštite
  - mjerama zaštite ograničiti antropogeni utjecaj na ovo područje:
    - ograničavanjem bespravne izgradnje i premještanjem postojećih objekata na područja za to predviđena planskom dokumentacijom,
    - uvođenjem IUCN-a VI. kategorije za područje visokih eksploatacijskih šuma
    - formiranjem uzgojnoga lovišta
    - uvođenjem moratorija na lov pojedinih vrsta
    - jačanjem rada lovočuvarske i čuvarske službe
- 2a. Proglašeni Spomenik prirode "Prokoško jezero", II. kategorija zaštite
3. Zaštićeni krajolik "Vlašić", III. kategorija zaštite
- uvođenje IUCN-a VI kategorije za područje visokih eksploatacijskih šuma
  - mjerama zaštite utjecati na smanjenje štete izazvane intenzivnim turističkorekreacijskim posjetom
  - mjerama zaštite usmjeriti razvoj ovoga područja kao samoodrživog turističkorekreacijskog područja i središta proizvodnje zdrave hrane
  - zoniranjem ovoga područja, izradom planske dokumentacije područja s posebnom namjenom, ograničiti gradnju i eliminirati bespravnu izgradnju
4. Zaštićeni krajolik „Kruščica“, III kategorija zaštite
- izradom planske dokumentacije predvidjeti I, II. i III. kategoriju režima zaštite
  - usmjeravanje djelovanja šumarstva na uzgoj i zaštitu šuma, a čitavo područje na razvoj lovnoga turizma te uzgoj i zaštitu divljači
  - manji dio prostora predvidjeti, zoniranjem, za turističko-rekreacijsko područje, a veći dio prostora predvidjeti kao zonu uzgojnoga lovišta
5. Zaštićeni krajolik „Pogorelica – Bitovnja“, III kategorija zaštite
- predvidjeti II. i III. kategoriju režima zaštite
  - usmjeravanje razvoja ovoga područja ka seoskome turizmu, športu i rekreaciji te proizvodnji zdrave hrane
6. Zaštićeni krajolik „Semešnica – Plazenica“, III kategorija zaštite
- predvidjeti II. i III. kategoriju režima zaštite florističkih i šumskih rezervata
  - usmjeravanje djelovanja šumarstva na uzgoj i zaštitu šuma, a čitavo područje na razvoj lovnoga turizma te uzgoj i zaštite divljači
  - manji dio prostora predvidjeti, zoniranjem, kao područje za sport i rekreaciju, a veći dio prostora predvidjeti kao zonu uzorno-uzgojnoga lovišta visoke kategorije

- pri izradi planske dokumentacije ovo područje spojiti s područjem Zaštićenoga krajolika "Vesela"
7. Zaštićeni krajolik „Raduša“, III kategorija zaštite
    - predvidjeti II i III kategoriju režima zaštite
    - mjerama zaštite usmjeriti razvoj ovog područja ka seoskome turizmu te planinarstvu i rekreaciji
  8. Zaštićeni krajolik „Fojnica – Fojnička rijeka“, III kategorija zaštite
    - predvidjeti I kategoriju režima zaštite na području vodotoka Fojničke rijek
    - onemogućiti izgradnju onečišćivača
    - usmjeravati korištenje ovoga područja u svrhu ribolova i rekreacije te spriječiti izgradnju neprimjerenih objekata
  9. Zaštićeni krajolik "Rostovo – Sebeši", III. kategorija zaštite
    - za područje Vilinske pećine predvidjeti I. kategoriju režima zaštite
    - za ostala područja ovoga Zaštićenoga krajolika predvidjeti II. i III. kategoriju režima zaštite
    - zoniranjem prostora definirati područja namijenjena za rekreaciju te seoski turizam i proizvodnju zdrave hrane
    - planskom dokumentacijom onemogućiti izgradnju bespravnih objekata i nenamjenskih objekata
  10. Zaštićeni krajolik "Gornji Vrbas", III. kategorija zaštite
    - za područje vodotoka rijeke Vrbas predvidjeti I. kategoriju režima zaštite
    - za ostala područja ovoga Zaštićenoga krajolika predvidjeti II. i III. kategoriju režima zaštite
    - kroz mjere zaštite poticati razvoj turizma i rekreativnoga ribolova te proizvodnju zdrave hrane
    - izradom planske dokumentacije i provedbom mjera zaštite ovo područje spojiti s područjem Zaštićenoga krajolika "Ranča"
  11. Zaštićeni krajolik „Pliva“, III kategorija zaštite
    - predvidjeti II i III kategoriju režima zaštite
    - zaštititi jezerske vode mjerama zaštite
    - mjerama zaštite usmjeravati razvoj područja ka sportsko-rekreacijskome turizmu, proizvodnji bijele ribe i uzgoju lovnih ptica močvarica
  12. Zaštićeni krajolik „Srednji Vrbas“, III kategorija zaštite
    - Predvidjeti II i III kategoriju režima zaštite
  13. Zaštićeni krajolik „Vesela“, III kategorija zaštite
    - planskom dokumentacijom odrediti ovo područje kao uređenu rekreacijsku zonu te spriječiti izgradnju neprimjerenih objekata

- pri izradi planske dokumentacije ovo područje spojiti s područjem Zaštićenoga krajolika "Semešnica – Plazenica"

14. Zaštićeni krajolik „Ranča“, III kategorija zaštite

- predvidjeti II. i III. kategoriju režima zaštite
- izradom planske dokumentacije, zoniranjem, odrediti namjenu prostora
- identificirati područja sa očuvanom autohtonom ruralnom arhitekturom te mjerama zaštite i stimulacije predvidjeti zone etnoparka
- izradom planske dokumentacije i provedbom mjera zaštite ovo područje spojiti s područjem Zaštićenoga krajolika "Gornji Vrbas"

15. Zaštićeni krajolik "Ravno Rostovo", III. kategorija zaštite

- predvidjeti II. i III. kategoriju režima zaštite
- izradom planske dokumentacije, zoniranjem, odrediti namjenu prostora
- planskom dokumentacijom i mjerama zaštite usmjeravati razvoj područja ka sportsko-rekreacijskome turizmu

Član 55.

Aproksimativne granice zaštićenih područja ucrtane su na kartama broj 11. i 14.. Tačna granica zaštićenih područja bit će određena pri izradi osnovne dokumentacije za proglašenje područja zaštićenim.

KULTURNO-POVIJESNO NASLJEĐE

Član 56.

Očuvanje, obnovu, revitalizaciju i afirmaciju kulturno-povijesnoga nasljeđa potrebno je precizno definirati i razraditi OPP-om i drugom provedbenom prostorno-planskom dokumentacijom. Prostornim planom, u kartografskom prikazu 11. "Prirodno i kulturno-historijsko naslijeđe" prikazan je prostorni raspored kulturno-povijesnoga nasljeđa Kantona.

Član 57.

Prostornim planom evidentirani su, i preliminarno kategorizirani, kulturnopovijesni spomenici i cjeline. OPP-om i provedbenom prostorno-planskom dokumentacijom mogu se odrediti i drugi spomenici kulturno-povijesnoga nasljeđa značajni za dano područje.

Pregled navedenih kulturno-povijesnih spomenika i cjelina, kao i nacionalnih spomenika na području Kantona proglašeni nacionalnim spomenicima do dana donošenja ove Odluke, sadržan je u tekstualnom dijelu ovog Prostornog plana.

Granice područja i zaštitne zone za proglašene nacionalne spomenike sadržani su u odlukama o proglašenju tih spomenika.

Član 58.

Detaljnim planovima na razini općina utvrdit će se uvjeti korištenja i stupanj zaštite spomenika kulturno-povijesne baštine, prema njihovoj valorizaciji, te kategorizacija.

Pri izradbi OPP-a potrebno je poštovati prioritarnost koju je utvrdilo Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine, Zavod za zaštitu spomenika pri Federalnome ministarstvu kulture i sporta, kantonalno Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta te Kantonalni zavod.

POSTUPANJE S OTPADOM

Član 59.

Prostornim planom su utvrđene okvirne lokacije za uspostavljanje regionalnih deponija u SBK/KSB, a koje su predviđene u okviru Strategije upravljanja čvrstim otpadom u BiH iz 2000. godine.

- Regionalna deponija Gračanica, općina Gornji Vakuf-Uskoplje, lokalitet Gračanica, naseljeno mjesto Humac,
- Regionalna deponija Dubočine, općina Bugojno, lokalitet Dubočine, naseljeno mjesto Donji Boganovci,
- Regionalna deponija Ornice, općina Donji Vakuf, lokalitet Ornice, naseljeno mjesto Rastičevo

Osim regionalnih deponija, integralni sistem upravljanja otpadom podrazumijeva i druge tehničke komponente upravljanja, koje će se odrediti u skladu sa planovima i strategijama upravljanja otpadom na federalnoj, kantonalnoj i općinskoj razini.

Određivanje svake pojedinačne lokacije (sabirnoga mjesta, meuopinskoga odlagališta otpada te središnjega, regionalnog odlagališta otpada), uvjeta korištenja te mjere zaštite riješit će se meuopćinskim dogovorima.

Prilikom određivanja lokacija građevina i uređaja iz stavka 1. i 2. ovoga člana obvezno se primjenjuju smjernice Prostornoga plana i ove Odluke, a poglavito se zabranjuje lociranje odlagališta otpada:

- u blizini vodoopskrbnih objekata
- unutar utvrđenih zaštitnih zona izvorišta pitke vode
- unutar šume i na šumskome zemljištu
- na visokovrijednom poljoprivrednome zemljištu
- unutar zaštićenih područja I, II. i III. kategorije kulturnoga krajolika iz člana 54. ove Odluke
- unutar utvrđene zaštitne zone arheoloških nalazišta i registriranih spomenika prirodnoga i kulturno-povijesnoga nasljeđa.

OPP-om je potrebno utvrditi lokacije postojećih odlagališta otpada te uvjete njihove sanacije sukladno zakonu i drugim propisima koji uređuju oblast gospodarenja krutim otpadom.

MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Član 60.

Prostornim planom propisani su ciljevi u pogledu zaštite okoliša, i to poglavito:

- zaštite zraka
- zaštite tla
- zaštite vodnih resursa
- zaštite ekosustava
- zaštite vizualnih karakteristika prostora (identiteta i specifičnosti).

Član 61.

Prostornim planom propisane su "Mjere i aktivnosti na unapreenu okolišnih uvjeta":

- uspostaviti monitoring kvalitete zraka i praćenje onečišćenosti atmosfere te poduzimati konkretne mjere
- izraditi elaborat o usmjeravanju energije
- organizirati i poduzimati simultane mjere na poboljšanju kvalitete zraka
- uspostaviti monitoring kvalitete voda
- provesti modernizaciju unutar tehnoloških procesa industrije
- osigurati recirkulaciju otpadnih voda u industriji, gdje god je moguće
- stupanj zaštite koji treba postii preko uređaja za pročišćavanje otpadnih voda treba utvrditi na temelju kapaciteta prijamnika
- onečišćenje treba uklanjati i smanjivati na mjestu gdje nastaje, odnosno u tvornicama i, na kraju, u kanalizacijskim sustavima
- težiti izgradnji centralnih uređaja za pročišćavanje gradske i industrijske otpadne vode (nakon njihovog prethodnog tretmana, ako je to potrebno); na zajedničkim uređajima kao prioritet treba riješiti probleme odvodnje i tretmana gradskih otpadnih voda i industrijskih otpadnih voda
- lokacije centralnih uređaja i sustava odvodnje i pročišćavanja trebaju zadovoljiti razvojne planove područja, kao i ekonomske, tehničke, sanitarne i estetske zahtjeve odnosno zahtjeve održivoga razvoja; preporučuje se etapna izgradnja kanalizacijskih sustava i uređaja za tretman otpadnih voda te usklađivanje izgradnje i proširenja
- neophodna je izgradnja regionalnog sustava reciklaže otpada
- provesti uklanjanje i sanaciju postojećih nelegalnih i drugih odlagališta koja ne zadovoljavaju sanitarne kriterije i koja ugrožavaju kvalitetu voda
- na područjima na kojima nema ekonomskoga ili tehničkoga opravdanja za izgradnju zajedničkih ili pojedinačnih uređaja za pročišćavanje odnosno za izgradnju kanalizacije, mjere zaštite se provode:
  - izgradnjom higijenskih – dvokomornih septikih jama
  - izgradnjom osočnih jama
  - izgradnjom gnojnica
  - izgradnjom drugih objekata za sakupljanje onečišćenih voda, s konačnom dispozicijom
- provesti uređenje erozivnih područja i klizišta te spriječiti ispiranje tla, izgradnjom regulacijskih građevina i pošumljavanjem
- primijeniti suvremene metode za obradu tla te koristiti biološka sredstva i prirodno gnojiti poljoprivredne površine

- smanjiti na najmanju moguću mjeru upotrebu pesticida, herbicida i drugih sličnih sredstava u poljoprivredi
- voditi računa o instaliranju industrijskih pogona, a poglavito o izboru lokacije i tehnološkoga procesa (osobito u slučaju kemijske industrije, strojarske industrije i sl.)
- izraditi planove zaštite izvora pitke vode
- raditi na osiguranju uvjeta za mjerenje, praćenje i kontrolu vode te za obavještanje o kakvoći i količini voda u različitim hidrološkim režimima, a u izvanrednim situacijama organizirati se za poduzimanje potrebnih mjera
- u slučaju ekscesnoga onečišćenja voda, provesti neophodne mjere zaštite mineralnih i termomineralnih voda.

Član 62.

Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš predstavljaju skup aktivnosti koje se provode radi očuvanja okoliša.

Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš u prostoru Kantona provode se na temelju sljedećih prostornih i drugih dokumenata:

- studije ranjivosti prostora – strategije zaštite okoliša
- izvješća o stanju okoliša i plana zaštite okoliša, Kantona i općina
- Prostornoga plana Kantona i drugih prostornih planova
- ostalih posebnih dokumenata koji se donose na temelju posebnih zakona i propisa
- stručno i znanstveno utemeljene studije o utjecaju na okoliš
- posebnih stručnih i znanstvenih studija.

Vode

Član 63.

Mjere zaštite vodotoka planiraju se i provode radi očuvanja i poboljšanja kvalitete vodotoka, na temelju plana zaštite okoliša te na temelju "Mjera i aktivnosti na unapređenju okolišnih uvjeta" Prostornoga plana.

U OPP-u potrebno je riješiti odvodnju za naselja koja se nalaze u zaštitnim zonama vodocrpilišta i na području cijeloga vodonosnika, a prioritetno za zaštitne zone vodoopskrbnih objekata navedenih u članu 24. ove Odluke.

Potrebno je riješiti odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda gradova, naselja i gospodarskih subjekata unutar i izvan građevinskih područja, a posebice s farmi na području vodonosnika. Otpadne vode obvezno treba tretirati preko pročištača otpadnih voda.

Za naselja odnosno građevine koji neće moći biti uključeni u sustav odvodnje ili do njihova uključivanja u sustav, obvezna je gradnja mini pročištača.

Potrebno je što prije uvesti kontrolu nad upotrebom količine i vrste zaštitnih sredstava u poljoprivredi, na području vodonosnika, kako bi se prišlo smanjivanju količine štetnih tvari (prije svega nitrata) u podzemnoj pitkoj vodi. Potrebno je inventarizirati sve značajnije onečišćivače na vodotocima.

Svaka nova namjena ne smije utjecati na postojeće stanje kvalitete voda na vodonosnicima I. kategorije zaštite.

Član 64.

Radi zaštite vodnih ekosustava (vodnoga krajolika, širega vegetacijskoga pojasa uz rijeke i potoke, koji uključuje prirodni inundacijski pojas), posebno je potrebno preispitati svaki namjeravani zahvat odnosno prenamjenu zemljišta unutar inundacijskoga pojasa.

Ne preporučuje se pretvaranje vlažnih livada u njive i oranice te izvođenje većih regulacija.

Ne dopušta se izgradnja u potencijalno poplavnim područjima da ne bi dolazilo do ugrožavanja ljudi i imovine. Radi očuvanja prirodne ravnoteže vodnih ekosustava na područjima na kojima se planira izgradnja retencija, poželjno je preispitati mogućnost njihove izgradnje, u smislu kišnih predjela.

U OPP-u je potrebno evidentirati sva nelegalna odlagališta ili privremene lokacije prikupljališta te odrediti način njihova daljnjeg korištenja, sanacije i zatvaranja.

Tlo

Član 65.

Mjerama prostornog uređenja, kroz planove, na temelju smjernica Prostornoga plana, posebno "Mjera i aktivnosti na unapređenju okolišnih uvjeta", te drugim mjerama treba onemogućavati prenamjenu osobito vrijednih i vrijednih poljoprivrednih tala (I, II. i III. kategorije zaštite) u nepoljoprivredne namjene.

Zapuštene poljoprivredne površine u prostorima podobnijim za poljoprivredu potrebno je privesti poljoprivrednoj namjeni.

Zrak

Član 66.

Ministarstvo mjerodavno za zaštitu okoliša dužno je, sukladno zakonskim propisima, u okviru vođenja katastra emisija u okoliš, voditi katastar emisije u zrak, te propisivati potrebne mjere zaštite i poboljšanja kakvoće zraka.

Buka

Član 67.

OPP-om će se propisati mjere zaštite od buke za područja ugrožena bukom, odnosno mjere sprječavanja nastanka razina buke koje su izvan dopuštenih granica.

Pri planiranju koridora prometnica treba uzeti u obzir prometnu buku te predvidjeti i provesti sve potrebne mjere zaštite, a daljnju izgradnju planirati na potrebnoj udaljenosti od glavnih prometnica.

Ostali zahvati

Član 68.

Potreba provedbe procjene utjecaja na okoliš za ostale zahvate, tj. one koji nisu sadržani u popisu zahvata i djelatnosti koje imaju ili mogu imati značajan utjecaj na okoliš, propisat će se planovima zaštite okoliša koji se izrađuju za područje Kantona odnosno za općine ili njihove dijelove.

Zaštita pejzaža

Član 69.

Prostornim planom prostor Kantona određen je, u smislu pejzažne regionalizacije, kao izrazito heterogen. Prostornim planom utvrđene su sljedeće, uvjetno homogene, cjeline:

- dolinska područja
- vlašičko-čemernička zaravan
- masiv Vranice
- doplaninski prostor vraničkoga gorja
- jajačko područje
- gorje Plazenice i Raduše.

Kategorije kulturnog krajolika

Član 70.

Prostornim planom utvrđuju se sljedeće kategorije prostora Kantona, u smislu pejzažne regionalizacije:

Prva kategorija kulturnoga krajolika, od nacionalnoga značenja:

- Nacionalni park Prokoško jezero u sklopu Spomenika prirode "Vranica"
- Zaštićeni krajolik "Vlašić"
- Zaštićeni krajolik "Kruščica"
- Zaštićeni krajolik "Pogorelica – Bitovnja"

- Zaštićeni krajolik "Semešnica – Plazenica"
- Zaštićeni krajolik "Raduša" - Šuma park, Koprivnica.

U području Prve kategorije kulturnoga krajolika nije dopušteno značajnije proširenje građevinskih područja koja mogu utjecati na strukturu prostora i prostorne odnose.

U područjima Prve kategorije kulturnoga krajolika zadržava se postojeća mreža naselja, komunikacija i odnosa poljoprivrednih i šumskih površina u kontaktnom području naselja te vodotoka i drugih vrijednosti prostora.

U područjima Prve kategorije kulturnoga krajolika nije dopušteno:

- planiranje izgradnje velikih prometnih i infrastrukturnih sustava koji mijenjaju strukturu i odnose u prostoru
- lociranje odlagališta otpada
- izgradnja ili montaža proizvodnih pogona u mjerilu i materijalu koji ne odgovara karakteru i slici prostora
- provedba hidromeliorativnih zahvata i geometrijske regulacije vodotoka, kao i uklanjanje potočne vegetacije
- komasacije zemljišta i formiranje velikih monokulturnih parcela
- površinske eksploatacije mineralnih sirovina (osim u paleorudarskom opsegu za potrebe proširenja turističkih i kulturnih programa).

Druga kategorija kulturnoga krajolika, od lokalnoga značenja:

- Zaštićeni krajolik "Fojnica – Fojnička rijeka"
- Zaštićeni krajolik "Rostovo"
- Zaštićeni krajolik "Gornji Vrbas"
- Zaštićeni krajolik "Plivska jezera"
- Zaštićeni krajolik "Srednji Vrbas i Ugar"
- Zaštićeni krajolik "Vesela"
- Zaštićeni krajolik "Rana".

U području Druge kategorije kulturnoga krajolika, prilikom planiranja namjene prostora potrebno je uvažavati prostorne i morfološke značajke terena svođenjem na minimum zahvata u prostoru kojima se mijenja izgled krajolika (trase novih prometnica i željezničkih pruga), izbjegavanjem šumskih površina, vrijednih naselja, pojedinačnih graditeljskih dobara i zaštićenih vizura.

U područjima Druge kategorije kulturnoga krajolika nije dopušteno:

- širenje građevinskih područja na padine i vizualno eksponirane predjele te područja kvalitetnoga kultiviranoga krajolika
- izgradnja i planiranje gospodarskih zona mimo mjerila mjesta i bez adekvatnoga hortikulturnoga tretmana (barem 50% ozelenjenog neizgrađenoga prostora)
- otvaranje novih eksploatacijskih polja, odlagališta ili veće monofunkcionalno ili monokulturno eksploatiranje agrara (osim pašnjaka).

Treća kategorija kulturnoga krajolika, bez izraženoga prostornoga identiteta, s pojedinačnim vrijednostima kulturnih dobara:

- dolina rijeke Vrbas
- doline gornjega dijela Lašve
- doline Mlive i Lepenice
- brdski, brežuljkasti i doplaninski prostori kultiviranoga krajolika

U području Treće kategorije kulturnoga krajolika, prilikom planiranja namjene prostora, izradom OPP-a potrebno je obuhvatiti i odrediti mjere poboljšanja stanja u prostoru očuvanjem prostornih vrijednosti, kultiviranoga krajolika i zasebnih izdvojenih graditeljskih cjelina.

Četvrta kategorija kulturnoga krajolika, zone i pojedinačne lokacije sa izrazito naglašenim prostornim konfliktima:

- donji tok rijeke Lašve, osobito u području općine Vitez
- šire područje doline Fojničke rijeke oko grada Kiseljaka
- industrijske zone južno od Jajca
- eksploatacijsko polje kod Podmilačja
- eksploatacijsko polje kod Stare Bile

U području četvrte kategorije kulturnoga krajolika, prilikom planiranja namjene prostora, izradbom OPP-a potrebno je:

- redefinirati građevinska područja, granice naselja i morfologiju
- odrediti područja za koja je potrebno izraditi studiju urbanističke sanacije
- očuvati neizgrađene prostore u okolini povijesnih, etnoloških, ruralnih ili urbanih struktura
- osigurati cjelovito sagledavanje i uspostavu kvalitetnijih vizualnih odnosa

Član 71.

Prostornim planom i ovom Odlukom utvrđuje se obveza da je pri izradbi OPP-a potrebno voditi računa o očuvanju vizualne posebnosti ovih prostora, uz poštovanje sljedećih preporuka:

- čuvati karakteristike geometrije, mjerila i međuodnosa najzastupljenijih morfoloških oblika u prostoru (vrhunci, rubovi, stepenice, reljefne silnice, kanjoni)
- štititi vizure razglednih tačaka i otkrivati nove te onemogućiti prekide u vizurama
- očuvati neizmijenjeni karakter prostora, bez obzira na vizualne uplive na prostor, inicirane pojedinačnim intervencijama
- izbjegavati promjenu granica između struktura i tekstura u prostoru, na spojevima šume i polja, golog i pošumljenog, antropogenog i prirodnog, izgrađenog i neizgrađenog

- izbjegavati ranjavanje pejzaža, promjenu morfologije i teksture, što je iznimno učestalo zbog nekontrolirane eksploatacije mineralnih sirovina i pri infrastrukturnim zahvatima (autoceste, ceste, željeznike pruge, retencije, akumulacije i skijališta)
- izbjegavati ili (ako je to baš nužno) osjetljivim mjerama kontrolirati promjene prirodnih tokova i izmjene u karakteru obala te unesene nove infrastrukturne elemente oblikovati kao artefakte, postupkom umjerenog kontrasta, a ne mimikrije
- korektivnim mjerama plombirati vizualno narušeni prostor (sanirati eksploatacijska polja, klizišta, antropogene vododerine i sl.).

PROVEDBENE MJERE

Obaveza izrade dokumenata prostornog uređenja

Član 72.

Zakonom o prostornom uređenju i Prostornim planom određuje se obaveza izrade sljedeih prostornih planova i provedbenih dokumenata prostornoga uređenja: - Prostorni plan područja s posebnim obilježjima: - za područja Spomenika prirode "Slap rijeke Plive" – Jajce, Spomenik prirode "Prokoško jezero", I. etapa, i Spomenik prirode "Vranica" - za zaštićene krajolike iz članka 54. ove Odluke - prostorni plan područja s posebnim obilježjima za područja zaštićenih krajolika navedenih u lancima 50. i 54. ove Odluke